

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce/oponenta

Autor práce: Michaela Kalačová
Název práce: Ekonomická situace rodin samoživitelek
Autor posudku: doc. Mgr. Radka Dudová, Ph.D.
Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Práce popisuje ekonomické postavení rodin matek samoživitelek. S využitím analýzy dat Životní podmínky a Statistika rodinných účtů analyzuje peněžní příjmy a výdaje těchto rodin v časovém srovnání let 2008, 2013 a 2018 a v porovnání s rodinami se dvěma rodiči.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Cíl práce je definován poměrně obecně, ale dostatečně jasně: zjistit, jaká byla ekonomická situace rodin samoživitelek v ČR v roce 2018, a zjistit, jak se jejich situace vyvíjela v průběhu posledních let a v porovnání s rodinami se dvěma rodiči.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Ano, hned v úvodu autorka předkládá hypotézy, které hodlá testovat, a zdroje dat, které bude analyzovat.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Ano.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Ano.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vzhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

V teoretické části představuje autorka hlavně kontext ekonomického postavení matek samoživitelek v ČR a základní statistická data. Nejedná se tedy ani tolik o teorii, jako spíše o přehled situace, bariér a možností, které tyto ženy mají. Soustředí se přitom na jejich postavení na pracovním trhu a na možné zdroje jejich příjmů. Zejména část věnovaná znevýhodnění a diskriminaci samoživitelek na pracovním trhu je zpracována velmi kvalitně. Bylo by určitě možné zahrnout více zdrojů – autorka vychází z omezeného počtu české literatury; i v českém prostředí existují další relevantní zdroje, např. zprávy publikované Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. Dlouhé citace zákonných úprav působí rušivě a přehled dávek sociální podpory je dle mého názoru zbytečně dlouhý – jedná se o detaily, které lze snadno dohledat, a není to vztaženo přímo k situaci samoživitelek. Celkově tato kapitola dobře shrnuje situaci a uvádí čtenáře do problému. Chybí ale jakákoli teoretická či kritická diskuse.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Autorka uvádí, že šetření, které analyzuje, tj. výběrového šetření ČSÚ Životní podmínky, se zúčastnilo 181 671 neúplných rodin s 436 993 členy. Podle dokumentace šetření se jej ale účastnilo celkem 8634 hospodařících domácností. Číslo uváděné autorkou je tedy patrně přepočteno na celou populaci. Podobně v šetření Statistika rodinných účtů bylo vyšetřeno v roce 2018-2019 celkem 3 552 hospodařících domácností, nemohlo se ho tedy zúčastnit 214635 rodin samoživitelek, jak autorka píše. Odhlédnu-li od těchto úvodních nepřesností, analýza je provedena vcelku dobře, až na drobné chyby – na str. 49 autorka zaměňuje procenta a procentní body. Analýza jasně ukazuje, že se postavení samoživitelek mezi lety 2013 a 2018 zlepšilo, ať už jde o jejich příjmy, zaměstnanost nebo výdaje ve „zbytných“ kategoriích.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Závěry jsou pouze shrnutím obsahu jednotlivých částí a konstatováním o přijetí či zamítnutí hypotéz. Chybí diskuse o provázanosti analyzovaných dat s širším společenským kontextem – vliv ekonomické krize 2008-2010 na situaci samoživitelek (který se dobře odráží ve výsledcích za rok 2013); vývoj vzdělanostní struktury žen, vliv demografických proměn. Také bych uvítala více teoretickou diskusi o tom, co výsledky vlastně znamenají – jaké to má důsledky pro postavení rodin samoživitelek a pro děti, které v těchto rodinách vyrůstají, jaké další nerovnosti z toho mohou pramenit. Nedostatek teoretických závěrů je důsledkem absence teoretické literatury v první části práce.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce naplňuje kritéria odborného textu a svým rozsahem splňuje nároky bakalářské práce

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka čerpá pouze z české literatury, přičemž některé významné zdroje vynechává. Poněkud nepraktické je členění bibliografie na literaturu a elektronické zdroje, kam ale řadí i články publikované v papírových časopisech, ale přečtené online. Databáze pro analýzu dat je zvolená velmi vhodně.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Práce je psaná jazykem na vysoké úrovni. V analytické části není vždy úplně jasné, k jaké populaci se závěry vztahují (medián mzdy v jednotlivých ISCO skupinách za všechny pracující?).

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Práce představuje solidní popis ekonomického postavení matek samoživitelek a dobře zpracovanou základní analýzu jejich příjmů a výdajů. Chybí v ní teoretické souvislosti a obsahuje určité malé chyby. Proto doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Otázky a náměty k obhajobě

Jaké důsledky můžeme ze zjištěných výsledků vyvodit pro sociální postavení rodin samoživitelek a hlavně jejich dětí? Jaké předpoklady měly tyto rodiny pro zvládnutí krize spojené s pandemií Covid-19?

Datum: 31. 5. 2021

Podpis: Radka Dudová